

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

شهید صدوقی یزد

معاونت تحقیقات و فناوری

مدیریت اطلاع رسانی پژوهشی و منابع علمی

راهنمای نگارش خلاصه سیاستی

واحد ترجمان دانش

خرداد ۱۴۰۴

۱- تعریف خلاصه سیاستی

خلاصه سیاستی (Policy Brief) از ابزار ترجمان دانش است که در راستای رسالت پاسخ دهی و مسئولیت پذیری اجتماعی توسط پژوهشگر تهیه می گردد. در واقع خلاصه سیاستی، یکی از دستاوردهای علمی منتج از طرح های تحقیقاتی به شمار رفته و ابزاری در راستای برقراری ارتباط بین شواهد علمی و سیاستگذاری می باشد. در یک خلاصه سیاستی اطلاعاتی واقعی، دقیق و خلاصه به مخاطبین هدف از جمله سیاستگذاران و یا سیاستمداران و مدیران دولتی ارائه شده و به آنها کمک می کند تا سریعاً نسبت به موضوع (مثلاً مشکل سلامت) آگاه شده، فوریت مشکل فعلی را درک نموده و اقدامات جایگزین را با توجه به توصیه های سیاستی مبتنی بر شواهد به کار گیرند.

۲- هدف از تدوین خلاصه سیاستی

متقاعد کردن تصمیم گیرندگان و سیاست گذاران در مورد فوریت مسئله مورد بررسی و ضرورت آگاهی یا پذیرش گزینه ها یا مجموعه فعالیت های شناسایی شده است و بنابراین عزم تصمیم گیرنده را جزم می کند. خلاصه سیاستی باید:

- سیاستگذار را متقاعد به ضرورت حل مسأله کند.
- سیاستگذار را متقاعد کند که مشکل باید فوراً حل شود.
- اطلاعات لازم را در زمینه بهترین گزینه های حل مسأله ارائه دهد.
- سیاستگذار را به اتخاذ تصمیم تشویق کند.

۳- معرفی و توصیف اجزای مقاله خلاصه سیاستی در حوزه سلامت

همانطور که گفته شد مخاطب خلاصه سیاستی سیاست گزار یا سیاست مدار است. اما برای اینکه محقق بتواند از امتیاز خلاصه سیاستی استفاده نماید باید آن را بصورت مقاله منتشر کند. مجلاتی وجود دارند که منتشر کننده خلاصه سیاستی هستند. معمولاً یک مقاله خلاصه سیاستی از بخشهای زیر تشکیل می شود:

۱- عنوان (کوتاه، جذاب، دقیق)

۲- نویسندگان و وابستگی سازمانی (affiliation)

۳- خلاصه اجرایی فارسی و انگلیسی

توضیح مختصر و مفیدی در پاسخ به پرسشهای زیر ارائه دهید:

- مشکل چیست؟
- در مورد گزینه های قابل اجرا برای رسیدگی به مشکل چه می دانیم (و چه نمی دانیم)؟
- چه ملاحظات اجرایی باید در نظر گرفته شود؟

۴- مقدمه

با هدف شرح مساله و بیان ضرورت تدوین خلاصه سیاستی، ابتدا مساله (مشکلی که توجه سیاستگذاران باید به آن جلب شود) را معرفی نموده و درباره شرایط به وجود آورنده و زمینه ای آن (context) توضیح دهید. سپس مساله را از نظر یک یا چند مورد از ویژگی های زیر توصیف کنید:

- ماهیت و بار بیماری ها و آسیب های شایع ناشی از این مساله که نیازمند اقدامات پیشگیری یا درمانی از سوی نظام سلامت هست.

- برنامه ها، خدمات و داروهای مورد نیاز برای پیشگیری و درمان بیماریها و آسیب های ناشی از مساله
- تمهیدات کنونی نظام سلامت از نظر دسترسی و استفاده بیماران/ افراد جامعه از برنامه ها، خدمات و داروهای مقرون به صرفه و تاثیر آن تمهیدات بر گروههای خاص بیماران/ جامعه

نکته: در تدوین مقدمه و شرح مساله و مشکل هر چه از اعداد و ارقام از منابع معتبر بیشتری استفاده کنید نشان دهنده تسلط شما به موضوع است برای این کار بهتر است پژوهش های مرور نظام مند که اندازه و وسعت مساله/ مشکل را به خوبی توصیف کرده اند استفاده نمایید.

۵- روش کار

در این بخش مطالبی راجع به روشهای مورد استفاده برای شناسایی و انتخاب شواهد پژوهشی و ارزیابی آن شواهد از نظر کیفیت علمی مطالعه، کاربردپذیری نتایج و رعایت ملاحظات عدالت در سلامت ارائه می شود.

نکته: بهتر است برای تدوین خلاصه سیاستی، شواهد پژوهشی از نوع ترکیب شده (synthesized) مانند مطالعه های مرور نظام مند و فراتحلیل در اولویت قرار گیرد.

۶- نتایج

در این قسمت گزینه های سیاستی و راهکارهای قابل پیاده سازی و اجرا برای رفع مساله را معرفی و با استفاده از یافته های شواهد پژوهشی منتخب، ارزیابی نمایید. جدول زیر را ملاحظه بفرمایید:

نام گزینه:

جنبه های ارزیابی	یافته به دست آمده از مطالعات مرور نظام مند و یا سایر شواهد پژوهشی موجود
مزایا	
معایب	
هزینه ها و هزینه اثربخشی	
عدم اطمینان (uncertainty) در خصوص مزایا و معایب بالقوه	
عناصر کلیدی گزینه (چرا و چگونه کار می کند)	
دیدگاه و تجارب ذینقشان	

۷- بحث

در این بخش توضیحاتی در مورد ملاحظات اجرایی و موانع بالقوه برای اجرای هر یک از گزینه های مطرح شده به تفکیک سطوح مختلف برنامه ریزی و اجرای خدمات سلامت شامل الف: افراد دریافت کننده خدمت ب: افراد ارائه دهنده خدمت ج: واحد/ سازمان ارائه دهنده خدمت د: نظام سلامت در سطح کلان بیان نمایید؛ همچنین پیشنهاداتی در زمینه برنامه پایش و ارزشیابی ارائه شود.

نکته مهم: در تکمیل بحث می توانید با توجه به شرایط موجود در نظام سلامت ایران و طبق توافق نظر خبرگان (نویسندگان) خلاصه سیاستی حاضر، یک نتیجه گیری (کاربست سیاست) و اولویت بندی راجع به گزینه های سیاستی نهایی شده ای که باید بیشتر مورد توجه سیاستگذاران حوزه سلامت قرار گیرد داشته باشید. در ضمن این گزینه ها را می توان در قالب بازه های زمانی کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت معرفی نمود.

۸- فهرست تأمین کنندگان مالی (برای سازمانی که خلاصه سیاستی را تهیه می کند و برای خود خلاصه سیاستی)

۹- بیانیه راجع به تضاد منافع نویسندگان

۱۰- منابع

۱۱- پیوست ها (در صورت نیاز)

- فهرستی از افراد گرد آورنده منابع و وابستگی سازمانی آنها

- فهرستی از مطلعین کلیدی که برای دستیابی به دیدگاه های بیشتر در خصوص موضوع و یا شناسایی داده ها و شواهد پژوهشی مرتبط، به آنها مراجعه نموده اید.

فراموش نکنید:

- سیاستگذاران پرمشغله هستند و احتمالاً چیزی را میخوانند که...
- جذاب به نظر میرسد.
- جالب به نظر میرسد.
- کوتاه و خواندنی باشد

منبع: "راهنمای تهیه خلاصه سیاستی" مرکز توسعه و هماهنگی اطلاعات و انتشارات علمی وزارت بهداشت